

## ARTETERAPIE S DĚTMI Z UKRAJINY

15. 2. – 27. 3. 2025

Téma migrace není novým fenoménem. Jistě je ale jednou z aktuálních výzev současnosti, nejčastěji spojenou se změnami klimatu, chudobou, válkami a humanitárními krizemi. Pokusy o řešení těchto témat lze sledovat v oblasti politické, sociální i charitativní, nově lze dohledat i zkušenosti, kdy je uprchlíkům poskytována rovněž terapeutická péče. V oborové oblasti arteterapie lze zmínit Edith Kramerovou, která pracovala s dětmi utečenců z nacistického Německa, nověji lze odkázat na publikované zkušenosti arteterapeutů z práce s uprchlíky především z bývalé Jugoslávie nebo ze Sýrie.

Příspěvkem k této problematice je i tato výstava, která prezentuje výtvarné práce dětí z Ukrajiny žijících v České republice. Vystavené obrázky vznikaly v období od jara 2022 do podzimu 2023, kdy nezisková organizace InBáze, zabývající se dlouhodobě podporou imigrantů při začleňování do české společnosti, začala nabízet volnočasové aktivity pro děti nově příchozích uprchlíků z Ukrajiny. Na podzim 2022 spojila InBáze síly s Pražským inovačním institutem a nabídka se rozšířila na dvě skupiny dětí týdně. Arteterapeutická setkání vedla MgA. Petra Lacinová, v té době studentka 3. a 4. ročníku oboru arteterapie na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.

Ateliér měl zpočátku podobu otevřeného prostoru pro tvorbu a setkávání dětí se stejným osudem běženců z válkou napadené Ukrajiny, fluktuace dětí byla vysoká. Od září 2022 se skupiny více ustálily a začaly mít charakter uzavřených arteterapeutických setkání. Větší stabilita skupin byla podpořena větší ukotveností dětí po nástupu do českých škol, i přesto počet účastníků velmi kolísal. Na setkáních byla přítomná ukrajinská psycholožka, která zajišťovala překlad z češtiny do ukrajinštiny či ruštiny, pokud bylo potřeba, a naopak. Děti zároveň každým dnem více a více komunikovaly v jednoduché češtině.

Hlavním cílem aktivity bylo zajistit bezpečné a přijímající prostředí, prostor pro svobodu výtvarného vyjádření a relaxaci při tvorbě podporované lektorským vedením. Důležitým záměrem bylo zprostředkovat každému dítěti alespoň drobný úspěch a radost z výsledného díla, neboť školní úspěchy se pro neznalost češtiny zpočátku nedostavovaly a špatné známky byly zdrojem další frustrace. Cílem bylo děti po prožitých traumatických událostech posílit, dodat jim sebevědomí a obnovit jejich důvěru v okolní svět. Každému byla věnována pozornost a poskytnuta příležitost být viděn, vnímán a přijímán takový, jaký je a jak se právě cítí. Výtvarná tvorba sloužila jako most pro komunikaci, která byla kvůli jazykové bariéře omezená, jako ventil emocí, způsob vyprávění příběhů, i jako metoda léčení aktuálních obtíží. Výhoda arteterapeutické intervence spočívá především v možnosti cestou neverbálního sdělení "hovořit" i o věcech a prožitcích, které mohou být tíživé a o kterých děti mluvit neumí nebo ani mluvit nechtějí.